What's Up?!

EthnoConference

Európai néprajzi múzeumok igazgatói konferenciája

Conference of Directors of European Ethnographic Museums

Budapest, 2022. május 25–27.

Néprajzi Múzeum
Museum of Ethnography

neprajz.hu

What's Up?! EthnoConference

Európai néprajzi múzeumok igazgatói konferenciája

2022. május 25–27.

Kétnyelvű nemzetközi konferencia
magyar-angol tolmácsolással

*A programváltozás jogát fenntartjuk!

Helyszín: Néprajzi Múzeum, Budapest
Dózsa György úti új múzeumépület, bejárat a Hősök tere felől

What's Up?! EthnoConference

Conference of Directors of European Ethnographic Museums

25-27 May 2022

Bilingual conference
free translation available on site

* Program subject to change!

Venue:
The new building of the Museum of Ethnography, Budapest.
Dózsa György út – Access from the Heroes' Square side (next to the City Park).

KÖSZÖNTŐ – WELCOME

WHAT'S UP?! / Mi a helyzet?! – tesszük fel a kérdést a What's Up?! EthnoConference – Európai néprajzi múzeumok igazgatói konferenciáján. A Néprajzi Múzeum új épületének és kiállításainak szakmai megnyitójával és bemutatásával egybekötött nemzetközi konferencia célja, hogy bemutassa az elmúlt évek változásait, a múzeumi szakma és a néprajzi múzeumok szervezeti, tartalmi, sőt fizikai, építészeti újragondolását, megújulását.

Több mint 20 európai néprajzi múzeum igazgatója számol be arról, hogy náluk „mi a helyzet". A Budapesten frissen átadott új Néprajzi Múzeum első jelentős eseményén kiderül, milyen trendek befolyásolják a nemzetközi múzeumi világot: mi a helyzet az európai intézményekben, miért érezték és érzik szükségét a szakemberek az átalakításnak, az újradefiniálásnak, mi a néprajzi múzeumok feladata a 21. században és milyen szerepet kell betölteniük a társadalomban.

A konferencia egyik legfontosabb célja elindítani az eszmecserét azokról a folyamatokról, nehézségekről és lehetőségekről, amelyeket a szervezet, az épület vagy a kiállítási stratégia újratervezése hozott magával. Szeretnénk európai körképet adni, közösen felvázolva a 21. századi néprajzi, antropológiai múzeumok kérdéseit és változásait az elmúlt évekből.

A 2022. május 25. és 27. között zajló háromnapos szakmai konferencia lesz az első rendezvény a Néprajzi Múzeum Dózsa György úti új épületének konferenciatermében, amely nemcsak a magyar, de a nemzetközi múzeumi szakmát is összekapcsolja.

WHAT'S UP?! is the question we ask in What's Up?! EthnoConference for Directors of European Ethnographic Museums. The aim of the international conference, which will be accompanied by the opening and inaugural presentation of the new building and exhibitions of the Museum of Ethnography, is to present the changes that have taken place in recent years, the rethinking and renewal of the museum profession and ethnographic museums in terms of organisation, structure, content and, even more, physical and architectural aspects.

More than 20 directors of European ethnographic museums will speak about "what's going on?" or „What's Up?!" in their museums. The first major event of the newly inaugurated Museum of Ethnography in Budapest reveals the trends influencing the international museum world: what is the situation in the European institutions, why professionals have felt and feel the need for restructuring and rethinking, what is the role of an ethnographic museum in the 21st century and what role they should play in society.

One of the main aims of the conference is to launch an exchange of views on the processes, difficulties and opportunities involved in rethinking the organisation, the building or the exhibitions. Together we would like to create a European panorama of the changes that have taken place in recent years and the issues of ethnographic and anthropological museums in the 21st century.

The three-day professional conference will be the first of its kind to be held between 25 and 27 May 2022 in the conference room of the new building of the Museum of Ethnography on Dózsa György Street, bringing together not only the Hungarian but also the international museum profession.

1. NAP – MÁJUS 25., SZERDA – DAY 1 – WEDNESDAY, 25 MAY

10:00–13:00 **MEGNYITÓ – OPENING CEREMONY**

A Néprajzi Múzeum új épületének és *Megérkeztünk* című új időszaki kiállításának ünnepélyes, szakmai megnyitója.

Ceremonial opening of the new building and the temporary exhibition of the Museum of Ethnography entitled *We have arrived.*

13:00–14:30 **EBÉDSZÜNET – LUNCH BREAK**

14:30–16:30 **WHAT'S UP?! ETHNOCONFERENCE**

Moderátor – Moderator: *Foster Hannah Daisy*

Átmenetek metszéspontján – a budapesti Néprajzi Múzeum (HU)
Dr. Kemecsi Lajos – főigazgató, Néprajzi Múzeum, Magyarország
At the crossroads of transitions – the Museum of Ethnography in Budapest (HU)
Dr Lajos Kemecsi – Director-General, Museum of Ethnography, Hungary

Megújuló múzeumépület az innovatív és „okos" intézményfejlesztés szolgálatában (EN)
Dr. Goranka Horjan – főigazgató, Zágrábi Etnográfiai Múzeum, Horvátország
Museum renovation for innovative and smart institutional growth (EN)
Dr. Goranka Horjan – Director-General, Ethnographic Museum Zagreb, Croatia

Mozgásban a MARKK – Egy hamburgi néprajzi múzeum újrapozicionálásának sikerei és kihívásai (EN)

Prof. Dr. Barbara Plankensteiner – főigazgató, Museum am Rothenbaum, Kulturen und Künste der Welt (MARKK), Németország

The MARKK in Motion – Successes and challenges in the repositioning of an ethnographic museum in Hamburg (EN)

Prof. Dr. Barbara Plankensteiner – Director-General, Museum am Rothenbaum, Kulturen und Künste der Welt (MARKK), Germany

Kontinuitás és változás között egyensúlyozva: a stockholmi Nordiska Múzeum megújítása (EN)

Dr. Sanne Houby-Nielsen – főigazgató, Nordiska Museet, Svédország

Nordiska Museet in Stockholm: balancing between continuity and change (EN)

Dr. Sanne Houby-Nielsen – Director-General, Nordiska Museet, Sweden

Régi terek, új jövőkép? A Pitt Rivers Múzeum megújítása a „radikális remény", a jóvátétel és a megbékélés jegyében (EN)

Prof. Dr. Laura Van Broekhoven – főigazgató, Pitt Rivers Museum, Anglia

Old Spaces, New Visions of Future? Becoming a Pitt Rivers Museum that centres radical hope, repair and reconciliation. (EN)

Prof. Dr Laura Van Broekhoven, Director, Pitt Rivers Museum, UK

kérdések – Q&A

18:00 **MEGNYITÓ – OPENING CEREMONY**

A Néprajzi Múzeum két állandó kiállítási egysége, a *ZOOM* és a *Kerámiatér* ünnepélyes, szakmai megnyitója.

Opening ceremony of the *ZOOM* and *Ceramics Space* of the Museum of Ethnography.

2. NAP – MÁJUS 26., CSÜTÖRTÖK – DAY 2 – THURSDAY, 26 MAY

8:30 **REGISZTRÁCIÓ (egész nap) – REGISTRATION (during the day)**

9:00–10:30 Moderátor – Moderator: *Dr. Régi Tamás*

Múzeumi működés válságos időkben – régi problémák, új kihívások (EN)
Robert Zydel – főigazgató, Nemzeti Etnográfiai Múzeum, Lengyelország
The museum at the time of crisis. Old problems and new challenges. (EN)
Robert Zydel – Director-General, National Museum of Ethnography, Poland

A Szlovák Nemzeti Múzeum új projektje Turócszentmártonban (EN)
Branislav Panis – főigazgató, Szlovák Nemzeti Múzeum, Szlovákia
Radovan Sýkora – igazgató, Turócszentmártoni Néprajzi Múzeum, SZNM, Szlovákia
A New Project of the Slovak National Museum in Martin (EN)
Branislav Panis – Director-General, Slovak National Museum, Slovakia
Radovan Sýkora – Director, Ethnography Museum SNM Martin, Slovakia

A Staatliche Museen zu Berlin (Berlini Állami Múzeumok) néprajzi gyűjteményeinek átköltöztetése a város szívébe (EN)
Prof. Dr. Lars-Christian Koch – főigazgató, Humboldt Forum, Németország
Moving the ethnological collections of the Staatliche Museen zu Berlin into the heart of the city (EN)
Prof. Dr Lars-Christian Koch – Director-General, Humboldt Forum, Germany

kérdések – Q&A

10:30–11:00 **KÁVÉSZÜNET – COFFEE BREAK**

11:00–12:30 Moderátor – Moderator: *Dr. Szarvas Zsuzsanna*

A finn „Új Nemzeti". Területi bővítés egy újfajta Nemzeti Múzeum számára (EN)
Dr. Elina Anttila – főigazgató, Finn Nemzeti Múzeum, Finnország
The New National in Finland – making space for a new way to be a National Museum (EN)
Dr Elina Anttila – Director-General, The National Museum of Finland, Finland

Az újrakezdés kihívásai. Az Észt Nemzeti Múzeum koncepciójának megújítása az új épületben (EN)
Dr. Kertu Saks – főigazgató, Észt Nemzeti Múzeum, Észtország
Challenges of the new start. Re-launching Estonian National Museum concept in the new building (EN)
Dr Kertu Saks – Director-General, Estonian National Museum, Estonia

Civilizált és barbár. A „mi" és a „mások" múzeumai: Franciaország átjárhatatlan határai (EN)
Dr. André Delpuech – örökségvédelmi szakember, egyetemi professzor, kutató, EHESS, Franciaország
Civilized and barbaric. Museums of ours, museums of others: Impassable borders in France (EN)
Dr André Delpuech – Heritage conservationist, University professor, Researcher, EHESS, France

kérdések – Q&A

12:30–14:30 **EBÉDSZÜNET – LUNCH BREAK**

14:30–16:00 Moderátor – Moderator: *Dr. Régi Tamás*

Néprajzi múzeumok a 21. században (EN)
Ralf Čeplak Mencin – az ICOM-ICME elnöke, Szlovén Etnográfiai Múzeum, Szlovénia
Ethnographic museums in the 21st century (EN)
Ralf Čeplak Mencin – ICOM-ICME president, Slovene Ethnographic Museum, Slovenia

A 21. század múzeumai: relevancia, elkötelezettség, részvételiség (EN)
Dr. Ann Follin – főigazgató, Världskulturmuseerna, Svédország
Museums for the 21st century – relevant, engaged and curated with the community (EN)
Dr Ann Follin – Director-General, Världskulturmuseerna, Sweden

MAS: egy glokális múzeum első évtizede (EN)
Dr. Leen Beyers – vezető kurátor és kutatási, gyűjteményi igazgató, Museum aan de Stroom (MAS), Belgium
The MAS: the first decade of a glocal museum (EN)
Dr Leen Beyers – Head of research and collections and curator, Museum aan de Stroom (MAS), Belgium

kérdések – Q&A

3. NAP – MÁJUS 27., PÉNTEK – DAY 3 – FRIDAY, 27 MAY

8:30 **REGISZTRÁCIÓ (egész nap) – REGISTRATION (during the day)**

9:00–10:45 Moderátor – Moderator: *Dr. Wilhelm Gábor*

Az AfricaMuseum megújítása (EN)
Dr. Bambi Ceuppens – antropológus,, AfricaMuseum, Belgium
Renovation of the AfricaMuseum (EN)
Dr Bambi Ceuppens – anthropologist, AfricaMuseum, Belgium

Az átláthatóság szerepe a hálózati múzeummá válásban: a GRASSI újra feltalálása (EN)
Léontine Meijer-van-Mensch – főigazgató, Szász Állami Etnográfiai Gyűjtemények, Németország
Practicing transparency in becoming a network museum: REINVENTING GRASSI.SKD (EN)
Léontine Meijer-van-Mensch – Director-General, State Ethnographic Collections of Saxony, Germany

Globális Milánó. Innovatív gyűjteményi kiállítás a részvételiség és a súrlódások feszültségmezőjén (EN)
Dr. Carolina Orsini – igazgatóhelyettes, gyűjteményi főosztályvezető, MUDEC Museo delle Culture, Olaszország
Global Milan. An innovative collection display between participation and controversy (EN)
Dr. Carolina Orsini – Deputy Director, Head of Collections Department, MUDEC Museo delle Culture, Italy

Az Alimentarium stratégiai fejlesztése 2021+: egy tapasztalat – két platform, közönség- és közösségfejlesztés és a siker mérése (EN)
Dr. Boris Wastiau – főigazgató, Alimentarium, Svájc
Alimentarium's Strategic Evolution 2021+: one experience – two platforms, developing audiences, communities and measuring success (EN)
Dr Boris Wastiau – Director-General, Alimentarium, Switzerland

kérdések – Q&A

10:45–11:00 **KÁVÉSZÜNET – COFFEE BREAK**

11:00–12:45 Moderátor – Moderator: Kőszegi Gábor

Megőrzés, hozzáférés, kortársiasság. Néprajzi múzeumi szerepek és feladatok a 21. században (HU)
Dr. Granasztói Péter – gyűjteményi főigazgató-helyettes, Néprajzi Múzeum, Magyarország
Preservation, accessibility, contemporaneity. The roles and responsibilities of ethnographic museums in the 21st century HU)
Dr Péter Granasztói – Deputy Director-General for Collections, Museum of Ethnography, Hungary

Újra lendületben. Megújuló ismeretközvetítés, közönségkapcsolatok, kommunikáció a Néprajzi Múzeumban (HU)
Dr. Veres Gábor – általános főigazgató-helyettes, Néprajzi Múzeum, Magyarország
On the move again. Renewed education, public relations and communication in the Museum of Ethnography (HU)
Dr Gábor Veres – Deputy Director-General, Museum of Ethnography, Hungary

Állandó és időszaki: A Néprajzi Múzeum kiállítási stratégiájának jellemzői (HU)

Dr. Szarvas Zsuzsanna – projektvezető, Néprajzi Múzeum, Magyarország

Permanent and temporary: characteristics of the exhibition strategy at the Museum of Ethnograhy (HU)

Dr Zsuzsanna Szarvas – project leader, Museum of Ethnography, Hungary

Gyűjtemények válaszúton? (HU)

Dr. Schleicher Veronika – gyűjteményi főosztályvezető, Néprajzi Múzeum, Magyarország

Collections at a crossroad? (HU)

Dr Veronika Schleicher– Head of Collections Department, Museum of Ethnography, Hungary

kérdések – Q&A

12:45–14:45 **EBÉDSZÜNET – LUNCH BREAK**

Dr Elina Anttila
Főigazgató, Finn Nemzeti Múzeum, Finnország
Director-General, The National Museum of Finland, Finland

A finn „Új Nemzeti". Területi bővítés egy újfajta Nemzeti Múzeum számára

A Finn Nemzeti Múzeum története összefonódik a finn nemzetállam történetével. A múzeum már korai szakaszában is foglalkozott a Finnországról és a finnségről alkotott elképzelések alakulásának bemutatásával. Jelenlegi főépületét, mely a nemzeti romantika ritka és ezáltal ikonikus példája, 1916-ban nyitották meg Helsinkiben.

2026-ra tervezzük az új, föld alatti múzeumi terek megnyitását, amelyek kiállításoknak, rendezvényeknek és különböző programoknak biztosítanak majd teret. A kert szintjén pedig egy étterem nyílik majd. Ez az átalakítás egyrészt új lehetőségeket kínál technikailag igényes, nagyszabású kiállítások befogadására, valamint az új, könnyen átalakítható, többfunkciós terek kiválóan alkalmasak lesznek kulturális, művészeti és szabadidős rendezvények, konferenciák rendezésére és egyéb funkciók kiszolgálására. A projekt nemcsak a múzeum szolgáltatásait és létesítményeit bővíti, hanem mindenekelőtt annak társadalomban betöltött helyét és szerepét erősíti.

Az elmúlt évek stratégiai munkája során a Finn Nemzeti Múzeum újragondolta küldetését és koncepcióját. A közösségek bevonása, a sokszínűség előmozdítása, a párhuzamos narratívák felkarolása és a gyűjtemények használatának erősítése prioritást élvez, így a múzeum elősegíti a társadalmi befogadást, az egyenlőséget és a jólétet. Finnországgal kapcsolatos kortárs és jövőorientált szemléletünkben a kulturális jogokat, a különböző kulturális identitásokat és a kultúrák közötti párbeszédet a fenntartható társadalom alapvető előfeltételeként kezeljük.

A Finn Nemzeti Múzeum a 2026 előtti években nagyszabású projektet indít el, amely során megújítja a múzeum működési rendjét és a megszokott munkamódszereket. Az „Új Nemzeti" egy olyan

projekt, amely a múzeumi működés, az együttműködés és a hálózatok használatának új módjait készíti elő annak érdekében, hogy a megújult múzeum a lehető legnagyobb értéket képviselje, jelentse közönsége és a társadalom számára.

The New National in Finland – making space for a new way to be a National Museum

The history of the National Museum of Finland is intertwined with the history of the nation-state Finland. From its early history, the museum reflects the evolution of ideas of Finland and Finnishness. The present main building of the museum in Helsinki was opened in 1916. It is a rare and iconic representative of the national romanticism of its time.

In 2026, a new annex building to the museum with large underground spaces for exhibitions, events, and various programs as well as a restaurant on the garden level will be opened. This will significantly increase the possibilities for producing large-scale and technically demanding exhibitions. Moreover, the new, easily adaptable spaces will be well suited for a diverse range of cultural, art and recreational events, conferences, and other functions. The project will not only expand the museum's services and facilities but above all strengthen its role in society.

Within its strategy work in recent years, the National Museum has rethought its mission and concept. With a priority on engaging communities, promoting diversity, embracing parallel narratives, and enhancing the use of collections, the museum enhances social inclusion, equality, and wellbeing. In our contemporary and future-orientated perspective of Finland, we approach cultural rights, different cultural identities and intercultural dialogue as a fundamental prerequisite for a sustainable society.

Within a few years before 2026, the National Museum will lead a major project of renewing its procedures and habitual working methods. „The New National" is a project for preparing new ways to operate, collaborate and use networks to maximize the value the renewed museum will be able to bring to its audiences and the society.

Dr Leen Beyers
Vezető kurátor és kutatási, gyűjteményi igazgató,
Museum aan de Stroom (MAS), Belgium
Head of research and collections and curator,
Museum aan de Stroom (MAS), Belgium

MAS: egy glokális múzeum első évtizede

A MAS múzeum a belgiumi Antwerpen régi kikötőjében található. A fiatal múzeum 2011 májusa óta működik, de a gyűjtemény hosszú múltra tekint vissza. A mintegy 500 000 tárgyat magába foglaló történeti, kultúrtörténeti és művészeti gyűjtemény szorosan kapcsolódik Antwerpen városához és kikötőjéhez, a tengerentúli hajózáshoz és tengeri kereskedelemhez, valamint Európához, Ázsiához, Afrikához, Amerikához és Óceániához. A 20. században ezek a gyűjtemények még külön múzeumokhoz tartoztak, amelyek végül 2011-ben váltak a MAS részévé.

A MAS gyűjteményét nem lehet az ismert paradigmákon belül leírni, ami egyszerre jelent kihívást és könnyebbséget, amint azt az előadásomban elemezni fogom. 2011 óta a MAS küldetése, hogy bemutassa a világot behálózó kapcsolatrendszert, különösképpen Antwerpen és a világ más tájai között, mindezt igen sokféle módon teszi: tematikus kiállításokban, új gyűjteményezési stratégiában, de mindenekelőtt hálózatépítési gyakorlatokban az antwerpeni lakosokkal, illetve a gyűjtemények származási országaiban és területein élő forrásközösségekkel is együttműködve. A MAS nem elszigetelt tudásközpontként, hanem a párbeszéd és kölcsönösség színtereként kíván működni.

A küldetés elméletben szép, de mi a helyzet a gyakorlattal? Amikor elkezdtünk dolgozni a 2020 októberében megnyílt *100x Kongó* című kiállításunkon, számtalan hiányosságot fedeztünk fel a munkamódszereinkben. A *100x Kongó* kiállítás a MAS kongói művészeti gyűjteményét mutatta be, amely nagyrészt abban az időszakban gyűlt össze, amikor Kongó Belgium gyarmata volt (1885–1960). Első alkalommal adtunk ki olyan katalógust, melynek társszerzői kongói történészek voltak. Első alkalommal folytattunk intenzív párbeszédet kongói művészekkel és tudósokkal, valamint kongói származású belgiumi lakosokkal, akik közül néhányan

később tárlatvezetőként dolgoztak a kiállításban. A provenienciakutatás és a restitúció kérdése már 2020 előtt is szerepelt a programunkban, de csak ekkor váltak konkrét projektté.

Örömmel osztom meg előadásomban a *100x Kongó* projekt tanulságait. Amellett érvelek, hogy a hatalmi egyenlőtlenségek, az értelmezés és hálózatosodás hiányosságainak folyamatos tudatosításával elősegíthetjük a múzeumok társadalmi hitelességét.

The MAS: the first decade of a glocal museum

The MAS museum is located in the old port area of the port city of Antwerp, Belgium. It is a young museum, open since May 2011, but the collection has a long history which is intricately related to the history of the port of Antwerp. The collection comprises about 500 000 objects of history, art and culture associated with the city and port of Antwerp, with overseas shipping and maritime trade and with Europe, Asia, Africa, America, and Oceania. In the 20th century, these collections were part of separate museums, in 2011 the teams of these museums and the collections became all part of the MAS. The width of the MAS collection cannot easily be boxed into well-known paradigms.

The fact that the MAS is in itself out of the box is both a challenge and a blessing, as I will show in my presentation. Since 2011 the mission of the MAS is to highlight worldwide connectedness and the connectedness between Antwerp and the world, in many different ways: thematic exhibitions, new strategies of collecting and most and foremost new strategies of networking, both with the people of the city of Antwerp and with partners in the countries and areas of origin of our collections. The MAS aims to be a platform of dialogue and exchange, not an isolated knowledge centre.

Missions are beautiful in theory, but what about practice? When we started working at our exhibition *100x Congo*, which opened in October 2020, we discovered a lot of blind spots in our ways of working. The *100x Congo* exhibition showed the collection of Congolese art of the MAS, which was collected in large part during the decades Congo was a colony of Belgium (1885-1960). For the first time, we published a catalogue with Congolese historians

as co-authors. For the first time, there was an intensive dialogue with artists and academics in Congo and with people of Congolese origin in Belgium, some of whom became guides in our exhibition. Provenance research and restitution were on our agenda before 2020, but only now, these are very concrete projects in our museum.

I will be happy to share some of the 'lessons learned from the *100x Congo* project, and I will argue that continuous awareness of power inequalities and blind spots in interpretations and networks

Ralf Čeplak Mencin
az ICOM-ICME elnöke, Szlovén Etnográfiai Múzeum, Szlovénia
ICOM-ICME president, Slovene Ethnographic Museum, Slovenia

Néprajzi múzeumok a 21. században

A 21. század elején a múzeumok – nemcsak a néprajzi múzeumok – óriási, olykor drámai változásokon mentek keresztül. A globális társadalomban és a természetben is hatalmas változások zajlanak, amelyek természetesen nagy hatással vannak a múzeumokra mint társadalmi intézményekre is. Különösen az elmúlt két évben a Covid–19-világjárvány és annak az életünk minden területére gyakorolt hatása miatt hatalmas átalakulással szembesültünk, olyannal, amilyet szinte senki, legalábbis az én generációm soha nem tapasztalt korábban. A néprajzi múzeumok és a lokális, nemzeti és/vagy globális kultúrákból és társadalmakból származó gyűjtemények számos strukturális tartalmukat igyekeztek átalakítani és megváltoztatni, hogy megőrizzék, vagy még jobb esetben továbbfejlesszék küldetésüket, hogy ebben az igen változó világban képviselni tudják az embereket és kultúráikat. Néprajzi gyűjtemények mindenféle múzeumtípusban megtalálhatók – etnográfiai, művészeti, néprajzi, történeti, természettudományi múzeumokban, amelyek lehetnek a gyarmati múzeumok vagy az úgynevezett „Heimatmuseumok", stb. örökösei, szabadtéri múzeumok,ökomúzeumok, őslakos közösségek kulturális központjai, „klasszikus" néprajzi múzeumok és még sok más. Alvin Toffler a 80-as években megjelent *A harmadik hullám* című könyvében már az információs forradalom harmadik hullámát és a világ óriási diverzifikációját jó-

solta meg. Nem ismerte az internetet, az okostelefont és a közösségi médiát, de igaza volt az előrejelzésében. A modern néprajzi múzeumok célja a világ valamennyi népének, kultúrájának, társadalmának, az emberi jogoknak, valamint a múzeumokban őrzött tárgyi és szellemi örökségnek a védelme és megismertetése. Fontos, hogy az identitásokat dinamikusnak, képlékenynek és sokrétűnek tekintik, nem pedig esszenciálisnak és állandónak. Elkötelezettek a kortárs gyűjtés és a globális örökség különböző közösségeivel való együttműködés mellett. Tisztában vannak a számos hagyományos néprajzi gyűjteményünk alapját képező gyarmati és rasszista, szexista örökséggel, és proaktívan együttműködnek kollégáikkal világszerte, hogy az előítéletekkel és sztereotípiákkal szemben a múzeumi közönség körében előmozdítsák a kultúrák közötti megértést.

Az előadás és a PowerPoint-prezentáció a modern néprajzi múzeumok néhány véletlenszerű példáján keresztül világít rá a szakterület fejlődésére.

Ethnographic museums in the 21st century

At the beginning of the 21st century, museums, not only Ethnographic museums have been experiencing enormous, but could also say even dramatic changes. Huge turbulences have been happening in the global society and the environment, which of course have a big impact on museums as societal institutions. Especially for the last two years due to the Covid19 pandemic and its effects on every facet of our lives we have been facing huge shifts, at least from the point of view of my generation, never seen before. Ethnographic museums and collections from local, national, and/or global cultures and societies have been trying to adapt and change many structural contents to preserve or even better upgrade their mission of representing people and their cultures in a changing world. Ethnographic collections are found in all types of museums – ethnography, art, folk, history, natural history, and they are the heirs of colonial museums, »Heimat museums« etc. and in many different shapes like Open-air museums, Eco Museums, Indigenous Cultural Centres and so-called »classical« Ethnographic museums and others. Alvin Toffler in his book from the 80ies »The third wave« predicted the third wave of the infor-

mational revolution in the society and a huge diversification of everything. He did not know the internet, smartphones, and social media but he was right in his forecast. Modern Ethnographic museums are dedicated to promoting and safeguarding the human rights of all the peoples of the world, their cultures, societies, and environments as well as the tangible and intangible heritage held in museums. They view identities as dynamic, fluid, and multiple rather than essentialist and fixed and they are committed to contemporary collecting and collaborative action together with diverse global heritage communities. They recognise the colonial histories and the racist and sexist legacies that underpin so many of our traditional ethnographic collections and pro-actively engage with colleagues worldwide to progress intercultural understanding amongst museum audiences as opposed to prejudice and stereotype.

With a few random examples of modern ethnographic museums, the paper and PowerPoint presentation will shed light on developments in this field.

Dr André Delpuech
Örökségvédelmi szakember, egyetemi professzor, kutató, EHESS, Franciaország
Heritage conservationist, University professor, Researcher, EHESS, France

Civilizált és barbár. A „mi" és a „mások" múzeumai: Franciaország átjárhatatlan határai

A 21. század elején Franciaországban jelentős nemzeti múzeumok jöttek létre vagy újultak meg teljesen: 2006-ban a Quai Branly Múzeum, 2013-ban az Európai és Mediterrán Civilizációk Múzeuma, 2014-ben a Bevándorlástörténeti Múzeum, 2015-ben pedig az új Musée de l'Homme. Ezeket a francia kormány által támogatott ambiciózus projekteket a Louvre 1989-es mélyreható átalakítása, az iszlám részleg 2003-as létrehozása, valamint az Ázsiai Művészetek Nemzeti Múzeumának – Guimet – 1997-es teljes felújítása előzték meg. Ez a hatalmas és közelmúltbeli átformálódás még mindig nem rombolta le azt a nagy falat, amely Franciaországban továbbra is áthatolhatatlan a „mi" és a „mások" múzeumai között, vagy másképpen és szándékosan provokatívan fogal-

mazva: a „civilizált népek" és a „barbárok" között. Utóbbiakra, még mindig az „egzotikus", „őskori" és „népi" felosztás érvényes, míg a „hivatalos" francia történelem, amelynek ókori mediterrán gyökerei vannak, a Louvre-ban zavartalanul őrzi a helyét. Az előadás a világ civilizációinak ezt az idejétmúlt látásmódját tárgyalja.

Civilized people and barbarians. Museums of ours, museums of others in France

The beginning of the 21st century saw the creation or complete renovation of major national museums in France: the Quai Branly Museum in 2006, the Museum of European and Mediterranean Civilizations in 2013, the Museum of the History of Immigration in 2014, and the new Musée de l'Homme in 2015. These ambitious projects supported by the French government followed the profound transformation of the Louvre Museum in 1989, and the creation of a department of Islam in 2003, as well as the National Museum of Asian Arts – Guimet, which was completely renovated in 1997. This immense and recent metamorphosis has still not brought down a great wall that is still impassable in France between museums dedicated to „us" and those dedicated to the „others", or to put it another way and in a deliberately provocative manner, between „civilized peoples" and „barbarians". The latter, sidelined, is still subdivided into „exotic", „prehistoric" and "popular", while the „official" history of France, with its only ancient Mediterranean roots, keeps its place in the Louvre. The paper will discuss this outdated vision of the world's civilizations.

Dr Ann Follin
Főigazgató, Världskulturmuseerna, Svédország
Director-General, Världskulturmuseerna, Sweden

A 21. század múzeumai: relevancia, elkötelezettség, részvételiség

A National Museums of World Culture (A Világ Kultúráinak Nemzeti Múzeumai) négy, különböző hátterű, korábban eltérő szervezeti hovatartozású és más-más tudományos hagyománnyal rendelkező múzeumból áll: a stockholmi Néprajzi Múzeum,

a Kelet-Ázsiai Múzeum, a Mediterrán és Közel-keleti Múzeum, valamint a Világkultúrák Múzeuma Göteborgban. Ezek a múzeumok együttesen a világ valamennyi táját és több évezred történetét lefedő, mintegy 500 000 tárgyból és több mint 1 millió fényképből álló gyűjteményt kezelnek.

A négy múzeum 1999 óta alkot egy szervezetet, amely fokozatosan alakult át egy több területet átfogó mátrixszervezetté. A közös küldetés és irányvonal kialakítása érdekében a szervezet 2018-ban egy több résztvevőt bevonó folyamat során új közös jövőképet fogalmazott meg, amelynek célja, hogy büszkeséget és elkötelezettséget ébresszen és hogy megmutassa, miként válhatunk relevánsabbá egy szélesebb közönség számára. Ez a hosszú távú munka nagyon fontos az elképzelések konkrét megvalósításában. Magában foglalja a vízió érzelmekké, egyéni cselekvésekké és viselkedésformákká alakítását is. A különböző közösségekkel és célcsoportokkal való szoros együttműködéssel létrejött kiállításoknak és projekteknek nagy hagyománya van a múzeumi szervezetben. Ugyanakkor a meglévő látogatókkal való kapcsolat elmélyítése és újabb csoportok bevonása érdekében kezdeményeztük a stratégiai közönségfejlesztést is.

Előadásomban a múzeumoknak a társadalomra gyakorolt hatásáról fogok kiemelten beszélni, a közösségekkel fizikai és digitális platformokon, közösen létrehozott aktuális projekteket bemutatva. A közönség és a forrásközösségek gyűjtemények értelmezésébe történő bevonásának jelentősége, hogy egymástól tanulhassunk. Ugyanakkor a nyílt, demokratikus vitafórumok biztosításával arra ösztönözhetjük az embereket, hogy aktívan kapcsolódjanak saját kulturális örökségükhöz és a jövő társadalmának fejlődéséhez.

Museums for the 21st Century – Relevant, engaged and curated with the community

The National Museums of World Culture consist of four museums with different backgrounds, previous organizational affiliations, and academic traditions: the Museum of Ethnography, the Museum of Far Eastern Antiquities, the Museum of Mediterranean and Near Eastern Antiquities, all in Stockholm, and the Museum of World Culture in Gothenburg. Together, these museums manage

unique collections of about 500,000 objects and over 1 million photographs spanning all inhabited continents and thousands of years.

Since 1999, the four museums are part of the same organization, which has gradually transformed into a fully developed cross-cutting matrix organization. To gather around a shared mission and direction, the organization formulated a common vision in an involving process in 2018. A vision that raises a sense of pride and commitment to how we can become more relevant – to more people. The focus now is to continue the long-term and forward-looking work to achieve this vision and translate it into action. It includes the transforming of the vision into emotions, individual actions, and behaviours.

The organization has a long tradition of curating exhibitions and projects in close collaboration with different communities and target groups. To deepen the relationships with existing visitors and attract new audiences and users, we have initiated a strategic audience development.

In my presentation, I will highlight the impact museums can have on society through public engagement, by presenting some current examples of co-curating with the community – on both physical and digital platforms. By involving audiences and source communities in the interpretation of our collections, we can build new knowledge together. And by providing open, democratic platforms for debate, we can inspire people to actively relate to their cultural heritage and the development of our future society.

Dr Péter Granasztói
Gyűjteményi főigazgató-helyettes, Néprajzi Múzeum, Magyarország
Deputy Director-General for Collections, Museum of Ethnography, Hungary

Megőrzés, hozzáférés, kortársiasság. Néprajzi múzeumi szerepek és feladatok a 21. században

A Néprajzi Múzeum tudományos és általában szakmai tevékenységének fókusza sokat változott az utóbbi évtizedekben. Az 1950-70-es években a fő hangsúly a néprajzi kutatáson, a néprajzi gyűjtéseken volt, a muzeológusok többsége 2-3 hónapot töltött

terepkutatással, és mindezek eredményeként tárgyak ezrei kerültek magyarországi falvakból a múzeum gyűjteményeibe. Az 1990-es évek végétől paradigmaváltás történt, és minden múzeumi területen a gyűjtemények kerültek a múzeumi munka középpontjába, beleértve a tudományos-szakmai muzeológiai munkát. Immár a gyűjtemények keletkezésének, a gyűjtéstörténetnek a feltárására, kutatására helyeződött a hangsúly, amelynek eredményei látványos kiállításokban, katalógusokban vagy monográfiákban jelentek meg. A gyűjteményi fókusz a nyilvántartási munkák fontosságát és módszeres végzését is jelentette, amely együtt járt a digitalizálás meghatározó múzeumi tevékenységgé válásával. A gyűjteményekről való gondolkodás megváltozása az állományvédelmet is a stratégiailag kiemelt múzeumi feladatok közé emelte, és sikeressége a múzeumot a magyarországi állományvédelmi munka központi intézményévé tette. A tudományos munka és a néprajzi gyűjtés megújítására jött létre a Néprajzi Múzeum MaDok-programja, amelynek célja hálózati szervezéssel és sokoldalú fórum biztosításával szakmailag segíteni a magyarországi múzeumokban a jelenkor kutatásával foglalkozó muzeológusokat, kutatókat.

Preservation, accessibility, contemporaneity. The roles and responsibilities of ethnographic museums in the 21st century

The focus of the Museum of Ethnography's scientific and professional activities, in general, has undergone a major change in recent decades. In the 1950s and 1970s, the main focus was on folkloristic research and folklore collections, with most of the museum researchers spending 2-3 months on fieldwork, resulting in thousands of objects from Hungarian villages being brought into the museum's collections. Since the late 1990s, a paradigm shift placed the collections into the focus in all areas of museum work, including scientific and professional museology. The main emphasis has shifted to research into the origins and history of collections, and the results have been published in spectacular exhibitions, catalogues or monographs. The focus on collections also meant the importance and systematic approach to documentation work, which was accompanied by the emergence of digitisation as a key museum activity. The change in thinking about

collections also made conservation a strategic priority for museums and its success made the museum a major institution for conservation work in Hungary. The MaDok programme of the Museum of Ethnography was established to renew scientific work and ethnographic collecting, to provide professional support and a multifaceted forum for museologists and researchers engaged in contemporary research in Hungarian museums through a network of organisations.

Dr Guido Gryseels
Főigazgató, AfricaMuseum, Belgium
Director-General, AfricaMuseum, Belgium
Guido Gryseels távol léte miatt, kollégája Dr Bambi Ceuppens tartja meg az előadást.
Due to the absence of Guido Gryseels, his colleague Dr Bambi Ceuppens will give the presentation.

Az AfricaMuseum megújítása

A belgiumi Tervurenben található Közép-afrikai Királyi Múzeumot (AfricaMuseum) 1898-ban II. Lipót király alapította gyarmati intézményként. Kezdettől fogva egyszerre volt múzeum és multidiszciplináris kutatóintézet. A múzeum állandó kiállítása 1956-tól a 21. század elejéig változatlan maradt. Kongó 1960-as függetlenné válása után még csak átdolgozásra sem került sor. Az AfricaMuseumot megújításáig gyakran a világ utolsó gyarmati múzeumaként emlegették. 2013-ban a múzeum nagyszabású programba kezdett, amelynek eredménye egy új állandó kiállítás és az intézmény infrastruktúrájának megújítása lett. Az új állandó kiállítás a kortárs Afrikára koncentrál, nagyon kritikusan szemléli Belgium gyarmati múltját, a fenntartható fejlődéshez közvetlenül kapcsolódó témákra összpontosít, és „Afrika hangját" helyezi a középpontba. Az új kiállítás létrehozása során nagyon fontos volt afrikai szakértők és a belgiumi afrikai diaszpóra tagjainak bevonása. A megújítás magában foglalta a múzeum infrastruktúrájának korszerűsítését is: a látogatói terek megduplázásával, egy új bejárati pavilon építésével, konferenciatermekkel, valamint a múzeum épületének teljes felújításával. Az AfricaMuseum 2013 és a 2018. december 9-i újranyitás között zárva tartott. A nyitás utáni első évben közel 400 000 látogatót és több mint 800 újságírót fogadott 45 különböző országból. A múzeum újranyitása óta a belga

társadalom nagy figyelmet fordít a gyarmati múlttal kapcsolatos kérdésekre, ennek egyik példája, hogy létrehoztak egy külön parlamenti bizottságot, amely a koloniális múlttal és a megbékéléssel foglalkozik. Az AfricaMuseum birtokában van az afrikai kulturális örökség egyik legnagyobb néprajzi gyűjteménye, így nem véletlen, hogy a restitúciós kérdésekről szóló vita középpontjában is ez áll. A múzeum gyűjteménye az afrikai kulturális és természeti örökség sokszínű értékeit foglalja magába, többek között 128 000 néprajzi tárgyat, 10 millió zoológiai példányt, 4 km-nyi archívumi anyagot, 80 000 trópusi faanyagmintát és 15 000 ásványt őriz.

Előadásom Belgium és más európai országok restitúcióval kapcsolatos jelenlegi megközelítéseit veszi sorra. Emellett áttekinti az AfricaMuseum dekolonizációs folyamatának tapasztalatait, és bemutatja a jövő kihívásait.

Renovation of the AfricaMuseum

The Royal Museum for Central Africa (AfricaMuseum) in Tervuren, Belgium was established in 1898 by King Leopold II as a colonial institute. From the start, it was both a museum and a multidisciplinary research institute. The permanent exhibition of the museum remained unchanged from 1956 until the beginning of the 21st century. There was not even an adaptation after the independence of Congo in 1960. The AfricaMuseum was, until its renovation, often labelled as the last colonial museum in the world. In 2013 the AfricaMuseum embarked on a major renovation program that resulted in a new permanent exhibition and a renewal of its infrastructure. The new permanent exhibition focuses on contemporary Africa, has a very critical view of the colonial past of Belgium, focuses on themes with a direct link to sustainable development and puts the African voice as central in the exhibition. In developing the new exhibition, the inputs of African experts, and members of the African diaspora in Belgium, were very important. The renovation program also included the renewal of the museum's infrastructure with a doubling of spaces for the public, the construction of a new entrance pavilion with conference facilities, and a total renovation of the museum building. The AfricaMuseum was closed between 2013 and its reopening on December 9, 2018. In its first year, it received nearly

400.000 visitors and more than 800 journalists from 45 different countries. Since the reopening of the museum, the Belgian society has given major attention to issues related to the colonial past, leading to the creation of a special parliamentary commission on the colonial past and reconciliation. The AfricaMuseum has one of the largest ethnographical collections of African cultural heritage and is therefore also at the centre of the debate on restitution issues. The AfricaMuseum has large and diverse collections of African cultural and natural heritage, such as 128.000 ethnographical objects, 10 million zoological specimens, 4 km of archives, 80.000 tropical wood samples, and 15.000 minerals.

The paper presents an overview given on current approaches to restitution in Belgium and other European countries. It will also review experiences in the process of decolonization of the Africa-Museum and present challenges for the future.

Dr Goranka Horjan
Főigazgató, Zágrábi Etnográfiai Múzeum, Horvátország
Director-General, Ethnographic Museum Zagreb, Croatia

Megújuló múzeumépület az innovatív és „okos" intézményfejlesztés szolgálatában

A Zágrábi Néprajzi Múzeum nemcsak egy elavult állandó kiállítással lépett be a 21. századba, hanem az elhanyagolt infrastruktúra súlyos terheivel is. Szükségessé vált a stratégiai újragondolás és új irányelvek kitűzése. A számos kihívással – mint például a raktárak rossz állapota és az igen alacsony látogató szám – szembe nézve vezetőváltásra került sor az intézmény konszolidációja érdekében. Bár stratégiailag nehéz rövid idő alatt különböző problémákat kezelni, a helyzet azonnali cselekvést igényelt. A gyűjtemények első átfogó felülvizsgálata olyan hiányosságokat tárt fel, mint a rossz leltározás és dokumentáció, a nem megfelelő raktározási körülmények, valamint az egységesített irányelvek és előírások hiánya. Azóta nagy erőfeszítéseket tettünk ezen égető problémák megoldása érdekében.

A múzeum új raktárépülettel gazdagodott, uniós támogatásra pályázott, hogy a két épületet modern, minden szükséges felszere-

léssel ellátott térré alakítsa át. Az építési dokumentáció elkészítése és az építési engedélyek beszerzése a múzeum tetőszerkezetének és homlokzatának felújításával párhuzamosan történt, így a 2020-as földrengések nem okoztak pusztítást. A közelmúltban uniós forrásokat különítettünk el a 2400 m^2-es raktárépület felújítására, és az építési munkálatok jelenleg is folynak.

Az infrastrukturális újragondolás mellett a múzeumban jelentős szakmai fejlesztések is zajlottak. A munkatársak számára szervezett oktatás növelte az uniós projektekben való részvételhez szükséges szakmai kompetenciát. Az ICOM és az ICCROM együttműködésével webináriumokat és előadásokat tartottunk a gyűjteményezésről, és a múzeumok ellenálló képességének növeléséről, míg a RE-ORG kéthetes workshopja a múzeumi szakembereket segítette a gyűjteménygondozás gyakorlatának javításában. Az uniós finanszírozás segítségével a múzeum új programokat tudott kidolgozni. A világjárványok és az őket követő pénzügyi válságok azonban új kihívásokat jelentenek, amelyek veszélyeztetik a teljes felújítás és az új kiállítás terveit.

Museum renovation for innovative and smart institutional growth

The Ethnographic Museum in Zagreb entered the 21C not only with an outdated permanent exhibition but also with a heavy burden of neglected infrastructure and a need to rethink its policies and strategies. Facing numerous challenges, including but not limited to bad conditions in storage and low visitor numbers, a managerial shift took place to consolidate the institution. Although it is strategically difficult to deal with different issues in a short period, the condition required immediate action. The first comprehensive review of collections unveiled weaknesses like poor inventories and documentation, inappropriate storage and lack of standardized policies and procedures. Since then great efforts have been made to address those burning issues.

The museum acquired a new storage building and applied for EU funding to transform the two buildings into a modern space with all necessary facilities. The construction documentation and building permits were done parallel with the renovation of the museum roof and facades so the 2020 earthquakes did not have a devastating impact on the museum. Recently the EU funds were

allocated to refurbish the 2400m^2 storage building and the construction works are in progress.

Along with the activities related to the infrastructural works the museum took measures to improve its professional standards. Educational workshops for staff increased their professional capacity to participate in EU projects. In collaboration with ICOM and ICCROM webinars and lectures on collection policies, active collecting and building museum resilience were held while a two-week workshop of RE-ORG assisted museum experts to improve the practices in collection care. With the help of EU funding, the museum was able to draft new programmes and initiatives. However, the pandemics and the financial crises that followed brought new challenges threatening the plans for a complete renovation and a new display.

Dr Sanne Houby-Nielsen
Főigazgató, Nordiska Museet, Svédország
Director-General, Nordiska Museet, Sweden

A 2022-es EMYA (Az Év Európai Múzeuma díj) keretében a múzeumot különdíjjal jutalmazták.
The museum was awarded a special commendation in the EMYA (European Museum of the Year Award) 2022.

Kontinuitás és változás között egyensúlyozva: a stockholmi Nordiska Múzeum megújítása

A stockholmi Nordiska (Északi) Múzeum Svédország második legrégebbi és legnagyobb kultúrtörténeti múzeuma. A múzeum állami támogatással működő magánalapítvány, amely közvetlenül a kulturális minisztériumhoz tartozik. 1873-ban alapították, amikor Svédország és Norvégia perszonálunióban működött, és a skandináv mozgalmak erősek és sokszínűek voltak. Ez magyarázza a „Nordiska" nevet, amely még mindig egyedülálló egy ennyire kiterjedt gyűjteménnyel rendelkező múzeum esetében. Miután Norvégia függetlenné vált Svédországtól, a múzeum elsősorban a svédországi hétköznapi élettel és hagyományokkal kezdett foglalkozni. Hatalmas, ikonikus épületét 1907-ben adták át. Az épület

egy nagy park, a Djurgården bejáratánál található, amely a 15. század óta a királyi család birtokában van. Az 1930-as években és a 40-es évek elején egy sor Stockholmon kívüli kastély és kúriaépület került a Nordiska Museum tulajdonába, így a múzeum több mint 400, eredeti helyén megőrzött történelmi épületettel rendelkezik.

Az elmúlt években szisztematikus és stratégiai munka folyt az intézmény megújítása érdekében. Az egyik kulcskérdés a megújulás és a folytonosság közötti egyensúly meghatározása volt, erről beszélek az előadásomban.

Nordiska Museet in Stockholm: balancing between continuity and change.

Nordiska Museet in Stockholm is the second oldest museum in Sweden and it is the largest cultural-historical museum. It is a private foundation with governmental support and is placed directly under the Ministry of Culture. It was founded in 1873 when Sweden was still in union with Norway, and Scandinavian movements were strong and diverse. This explains its name, "Nordiska", which is still unique in the world for a museum with extensive collections. After Norway became independent from Sweden, the museum has mainly focused on everyday life and traditions in Sweden. Its huge iconic building was inaugurated in 1907 and is located at the entrance to a vast park, Djurgården, in possession of the crown since the 15th century. During the 1930s and early 40s, a series of manors and castles outside Stockholm were added to the properties of the Nordiska Museum, amounting to well over 400 historical buildings in their original location.

In recent years, systematic and strategical work has taken place to renew this old institution. A key question has been to define the balance between renewal and continuity which is the topic for my speech.

Dr Lajos Kemecsi
Főigazgató, Néprajzi Múzeum, Magyarország
Director-General, Museum of Ethnography, Hungary

Átmenetek metszéspontján – a budapesti Néprajzi Múzeum

Az előadás röviden összefoglalja a Néprajzi Múzeum elhelyezésének 150 éves történetét, a különböző helyszínek bemutatásával. Az intézmény története során először költözött saját igényei szerint tervezett és kivitelezett épületekbe. A korszerű Néprajzi Múzeum Gyűjteményi Központban és a megnyíló főépületben minden múzeumi funkció kiváló adottságú terekkel és fölszereltséggel működik. Az előadás második részében az intézmény tudományos és társadalmi küldetésével kapcsolatos tömör összefoglalás hangzik el. A társadalomtudományok tudományos háttérbázisai között érzékelhetően növekszik a néprajzi múzeumi gyűjtemények szerepe. A budapesti Néprajzi Múzeum felelőssége és lehetőségei érdemben megnőttek az utóbbi évtizedben lezajlott emlékezetpolitikai fordulattal összefüggésben. A nyilvánosságban játszott szerep és a közvetlen társadalmi hatás elsősorban a kiállítások nyomán valósul meg, a gyűjtemény nem áll eredendően a figyelem homlokterében. A látható kiállítási tevékenység azonban nyilvánvaló módon hagyományosan az intézményi gyűjteményeken alapszik. A múzeum a 21. század harmadik évtizedében nem csupán illusztrálja az elméleteket, hanem akár létre is hozza azokat. A budapesti Néprajzi Múzeum adottságainál fogva nem lokális, hanem társadalmi jellemzőkkel és globális kontextussal rendelkezik – a magyarországi néprajzi muzeológia terepén egyedüliként. A múzeum legerősebb identitása történeti öröksége: a gyűjteménye. Feladata pedig ennek az örökségnek a továbbvitele, ami már önmagában is lehetőséget teremt arra, hogy saját tárgyát – a kultúrát és a társadalmat, annak hétköznapi és populáris jelenségeit – átfogóan, nemzetközi kitekintésben tárgyalja. Ezt korszerű, jelenre nyitott, közérthető és kritikai módon képes közönsége számára láthatóvá, érthetővé, élvezhetővé és élményszerűvé tenni – s ebben kínál 150 éves története során először számára tervezett és épített épületeibe költözése minden korábbinál nagyobb esélyt.

At the crossroads of transitions – the Museum of Ethnography in Budapest

The presentation briefly summarises the 150-year history of the Museum of Ethnography's location, showing the different sites. For the first time in its history, the institution moved into buildings designed and built to its own specifications. In the modern Museum of Ethnography Collection Centre and the new main building, all museum functions are now housed in well-equipped spaces and facilities. The second part of the presentation provides a concise summary of the scientific and social mission of the institution. The role of ethnographic museum collections in the scientific background of the social sciences is growing noticeably. The responsibilities and opportunities of the Museum of Ethnography in Budapest have increased substantially in the context of the turn in memory policy in the last decade. Its role in the public sphere and its direct social impact are primarily the results of exhibitions, and the collection is not inherently the focus of attention. However, visible exhibition activity is traditionally based on institutional collections. In the third decade of the 21st century, the museum is not to illustrate theories, but rather to create them. The Museum of Ethnography in Budapest is not a local museum, but a museum with social characteristics and a global context – unique in the field of ethnographical museology in Hungary. The museum's strongest identity is its historical heritage: its collection; its task is to pass on this heritage, which in itself allows it to discuss its subject – the everyday and popular phenomena of culture and society in a comprehensive and international perspective. It is to be done in a modern, contemporary, accessible and critical way, providing a chance for its visitors to see, understand, enjoy and experience. Moving into buildings designed and built especially for the museum for the first time in its 150-year history offers a great opportunity to fulfil these plans.

Prof. Dr Lars-Christian Koch
Főigazgató, Humboldt Forum, Németország
Director-General, Humboldt Forum, Germany

A Staatliche Museen zu Berlin néprajzi gyűjteményeinek átköltöztetése a város szívébe

Az Etnológiai Múzeum 2021 szeptemberében nyitotta meg új kiállításainak első felét a nagyközönség számára a Humboldt Forumban. A múzeum a kiállítások második felének építése közepén tart, és arra számít, hogy idén befejezi mintegy 15 000 tárgy költöztetését, és mind a 30 kiállítási egységet meg tudja nyitni.

Az új kiállítások kialakítása és a gyűjteményeknek a részben felújított porosz palotába való költöztetése kihívást jelentett, ugyanakkor új lehetőségeket is kínált. Az Etnológiai Múzeum a nemzetközi partnerekkel és a forrásközösségekkel való szoros együttműködéssel a néprajzi kutatás alapkoncepcióira épülő kiállításokat hozott létre. A kiállítások középpontjában a többszólamú megközelítésre való törekvés áll, melynek célja a globális történelmi szemlélet megtalálása és a posztkoloniális viták kezelése. A gyűjteményekben található tárgyak eredetével kapcsolatos folyamatos közös kutatásokat a kiállítások moduláris útvonala és a rendszeres tematikus tárlatvezetések emelik ki.

A kiállítás kulcsfontosságú eleme a különböző társadalmi hátterű, több generációt képviselő látogatók bevonása és a velük való kommunikáció. A külön a családok számára kialakított nagy terek, az interaktív tevékenységek és a digitális média lehetővé teszik a kiállítások változatos értelmezését. A berlini Természettudományi Múzeummal és a Botanikus Kerttel együtt kialakított tudományos „kilátóablakok" transzdiszciplináris perspektívát mutatnak be. Számos időszaki kiállítási tér biztosít lehetőséget aktuális témák feldolgozására és közös kiállítási projektek összeállítására.

Moving the ethnological collections of the Staatliche Museen zu Berlin into the heart of the city

In September 2021, the Ethnological Museum opened to the public the first half of its new displays in the Humboldt Forum. Still in the middle of installing the second half of the exhibitions, the museum is expecting to finalize the move of about 15,000 objects this year and to open all of its 30 exhibition sections.

While designing the new exhibitions and moving the collections into the partially reconstructed Prussian Palace was challenging, it also presented new opportunities. The ethnological museum was able to conceive exhibitions based on fundamental principles of ethnological research involving close cooperation with international partners and source communities. At the core of the exhibition, strategy is the pursuit of a multivocal approach in order to address common histories and post-colonial debates. Ongoing collaborative research on the provenance of objects in the collections is highlighted through a modular trail across the displays and regular thematic tours.

A key element of the exhibition is to communicate and engage intergenerational visitors from various backgrounds. Dedicated large spaces for families, hands-on activities and digital media allow diverse approaches to the exhibitions. Scientific "viewing windows" conceived in collaboration with the Naturkundemuseum Berlin and the Botanischer Garten are showcasing a transdisciplinary perspective. Several spaces for temporary exhibitions are allowing to address current topics and conceive joint exhibition projects.

Léontine Meijer-van Mensch
Főigazgató, Szász Állami Etnográfiai Gyűjtemények, Németország
Director-General, State Ethnographic Collections of Saxony, Germany

Az EMYA (Az Év Európai Múzeuma díj) 2022-es díjátadó konferenciáján Kenneth Hudson-díjjal ismerték el intézményi bátorságáért és szakmai integritásáért.
She was awarded the Kenneth Hudson Prize for Institutional Courage and Professional Integrity at the EMYA (European Museum of the Year Award) 2022 awards conference.

Az átláthatóság szerepe a hálózati múzeummá válásban: a GRASSI újra feltalálása

A GRASSI.SKD újra feltalálásának célja az etnológiai múzeum gyakorlatának újragondolása és folyamatszerű, önreflexív, de előremutató módon történő újrapozícionálása. Ennek fókuszában a múzeum kinyitása áll, az átláthatóság gyakorlásával és a hálózati múzeummá alakítással, ami összekapcsolja az embereket, a helyeket és a különböző időket. Mit jelent ez az átláthatóság, és hogyan navigál a múzeum az egymáshoz kapcsolódás és a bevonódás különböző formái között, amelyek azt a hálózatot alkotják, amelynek maga is része? Milyen etikai szempontokat és gyakorlatokat igényel ez? Léontine Meijer-van Mensch, a drezdai Staatliche Kunstsammlungen Dresden (SKD) hálózatának részét képező három néprajzi múzeum, Lipcse, Drezda és Herrnhut igazgatója a múzeumi átalakulási folyamat közelmúltbeli tapasztalatai alapján reflektál ezekre és más, a néprajzi múzeumok folyamatban lévő átalakulásával kapcsolatos kérdésekre.

"Practicing Transparency in Becoming a Network Museum: REINVENTING GRASSI.SKD"

REINVENTING GRASSI.SKD aims at rethinking the practices of the ethnological museum and repositioning it in a processual self-reflexive but forward-looking manner. The focus lies in opening up the museum by practicing transparency and converting it into a network museum, which connects people, places, and different times. What does this transparency entail and

how does the museum navigate different forms of interrelation and forms of implicatedness that make up the network it forms a part of? What ethical reflections and practices does this require? Based on the recent experiences with the museum's transformation process, Léontine Meijer-van Mensch, director of the three ethnological museums Leipzig, Dresden and Herrnhut, which form part of the network of the Staatliche Kunstsammlungen Dresden (SKD), will reflect upon these and other questions tied to the ongoing reconfiguration of ethnological museums.

Dr Carolina Orsini
Igazgatóhelyettes, gyűjteményi főosztályvezető,
MUDEC Museo delle Culture, Olaszország
Deputy Director, Head of Collections Department,
MUDEC Museo delle Culture, Italy

Globális Milánó. Innovatív gyűjteményi kiállítás a részvételiség és a súrlódások feszültségmezőjén

A milánói MUDEC, Kultúrák Múzeuma (Museo delle Culture), nagyszabású néprajzi gyűjteménynek ad otthont, melynek tárgyai többek között Afrikából, Ázsiából és Amerikából származnak. 2021-ben a múzeum vezetősége úgy döntött, hogy megújítja az állandó gyűjteményi kiállítást, új témára, a globalizáció kérdésére építve, új kurátori megközelítéssel. A kiállítás részvételi projekt keretében készült. Ebbe többnemzetiségű háttérrel rendelkező helyi lakosokat, aktivistákat, művészeket, bloggereket vontunk be. „*Global Milan. The World Seen from Here*" (Globális Milánó. Innen nézve a világ) című kiállítás olyan narratívára épül, amelyben az egyéni, egyedi történetek összefonódnak a nagy globális történelmi folyamatokkal, mint például az imperializmus, a merkantilizmus, kapitalizmus veszélyei és az erőszak a gyarmati korban.

A kiállítás utolsó két terme a gyarmatosítás témájával és az afrikai leszármazottakkal foglalkozik: identitással kapcsolatos nézőpontjukat vizsgálja a jelen városi közösségben. Ez a rész egy különösen összetett részvételi projekt eredménye. Az aktivistáktól és az érintett művészektől érkező ellenvetések többször is a kiállítás újratervezéséhez és a kurátori megközelítés legitimitásának megkérdőjelezéséhez vezettek.

Global Milan.
An innovative collection display between participation and controversy

The MUDEC, Museum of Cultures in Milan (Museo delle Culture), is the home of civic collections from Africa, Asia and the Americas. In 2021, the museum's direction decided to renew the permanent collection display, offering the public a new theme, that of globalization, and a new curatorial approach. The new collection design was built through a participatory process, during which many citizens with a transnational biography, activists, artists and bloggers were involved. "Global Milan. The World Seen from Here" proposes a narrative in which the individual histories are interwoven with major global historical processes such as imperialism, mercantilism, the emergency of capitalism and the violence of the colonial age.

The final two halls of the exhibition path, dedicated to colonial-era and Afro-descendants and their identity-related perspective in the current context of the city, are the result of an especially complex participatory process. Contestations from activists and the artists involved led to the redesigning various times the display and questioning the legitimacy of the curatorial approach.

Branislav Panis
Főigazgató, Szlovák Nemzeti Múzeum
Director-General, Slovak National Museum, Slovakia
&
Radovan Sýkora
Igazgató, Turócszentmártoni Néprajzi Múzeum, SZNM, Szlovákia
Director, Ethnography Museum SNM Martin, Slovakia

A Szlovák Nemzeti Múzeum új projektje Turócszentmártonban

A Szlovák Nemzeti Múzeum 2023-ban ünnepli fennállásának 130. évfordulóját. Ebből az alkalomból a múzeum több nagyszabású projektet tervez, köztük a Szlovák Nemzeti Múzeum egyik épületének rekonstrukcióját, amely jelenleg a Turócszentmártoni Szlovák Néprajzi Múzeum székhelye. Az átfogó újjáépítés részeként új kiállítótereket, raktárakat, restaurátorműhelyeket és oktatási helyszí-

neket terveznek. Maga a rekonstrukció nehéz és hosszas folyamat lesz, mivel az épület nemzeti kulturális műemlékként van számon tartva. A rekonstrukció célja, hogy az 1930-ban Milan M. Harminc által tervezett épület egyediségét megtartsák. Napjainkban az épület szinte az eredeti állapotában látható, ugyanis a fennállása óta nem esett még át átfogó felújításon, ami kétségkívül előnyére is fordítható. A Szlovák Nemzeti Múzeum terve, hogy megőrizze a múzeum eredeti szellemiségét, ugyanakkor modern, élettel teli kulturális teret hozzon létre, és új lehetőségeket nyisson a múzeum több mint 100 év alatt összegyűjtött gazdag műtárgy-, kép- és hanggyűjteményének bemutatására és felhasználására. A projekt magába foglalja az eredeti múzeumkert helyreállítását is, amely a város lakóit a múzeum nyitvatartási idején kívül is ki tudja szolgálni. A második nagy projekt a Szlovák Falumúzeum, Szlovákia legnagyobb szabadtéri múzeumának felújítása, melynek részeként új látogatóközpont létesítését, a tájházak felújítását és az egyik kiállított régió befejezését tervezik.

A New Project of the Slovak National Museum in Martin

The Slovak National Museum will be celebrating its 130th anniversary in 2023 and on this occasion, the museum is planning several major projects including the reconstruction of the second building of the Slovak National Museum in its history which is currently the seat of the Ethnographic Museum in Martin. As part of the overall reconstruction, new expositions, exhibition spaces, depositories, conservation and educational workplaces are also planned. The reconstruction itself will be a demanding and long-term process as the building is listed as a national cultural monument. The museum is planning an architectural competition, the aim of which is to select a solution that preserves the uniqueness of the architecture of the builder Milan M. Harminc, who built it in the 1930s. Nowadays, the building is in its almost original condition because it has not undergone extensive reconstruction since its inception, which can also be a certain advantage. The Slovak National Museum plans to preserve the spirit of the old museum, but at the same time to create a modern cultural space full of life and to open up new opportunities for the presentation of collections and the use of rich audio-visual

material that the museum has gathered over more than 100 years. The project also includes the restoration of the original museum garden which can serve the town's residents outside the museum's opening hours. The second major project is the renovation of the Museum of the Slovak Village, the largest open-air museum in Slovakia, where a new visitor centre is planned, the renovation of folk architecture objects and, as a part of the development, the completion of one of the exhibited regions.

Prof Dr Barbara Plankensteiner
Főigazgató, Museum am Rothenbaum, Kulturen und Künste der Welt (MARKK), Németország
Director-General, Museum am Rothenbaum, Kulturen und Künste der Welt (MARKK), Germany

Mozgásban a MARKK – Egy hamburgi néprajzi múzeum újrapozícionálásának sikerei és kihívásai

Az előadásomban röviden áttekintem a hamburgi Museum am Rothenbaum átalakulási folyamatát, amelynek során egy poros néprajzi múzeumból a világ kultúráinak és művészeteinek kortárs múzeumává vált. A múzeum jelenlegi újrapozicionálását a folyamatban lévő és a közelmúltbeli projektek alapján mutatom be, valamint áttekintem a névváltoztatás és a rendszeres újratervezés állomásait. A jelen perspektívájából és kritikai szemlélettel vizsgálom a lezajlott változást és szót ejtek jövőbeli terveinkről is.

The MARKK in Motion – Successes and challenges in the repositioning of an ethnographic museum in Hamburg

In this lecture, I will give a brief overview of the transformation process of the Hamburg Museum am Rothenbaum from a dusty ethnographic museum to a contemporary museum of world cultures and arts. The current positioning of the museum will be presented based on current and recent projects and a review of the renaming process and the new CI. After a critical reflection of our development from today's perspective, an outlook on our thoughts about the future perspective will be given.

Dr Kertu Saks
Főigazgató, Észt Nemzeti Múzeum, Észtország
Director-General, Estonian National Museum, Estonia

Az újrakezdés kihívásai.
Az Észt Nemzeti Múzeum koncepciójának megújítása az új épületben

Az előadás bemutatja az Észt Nemzeti Múzeum megújulási folyamatát és azokat a kihívásokat, amelyekkel a megnyitást követően, valamint az elmúlt években világszerte kialakult különböző válsághelyzetek során szembesültünk.

Az Észt Nemzeti Múzeumot (ENM) 1909-ben alapították Tartuban. Az első olyan épületet, amelyet a múzeum számára készítettek, és amely egy korszerű múzeum minden igényét kielégíti, 2016-ban nyitották meg. A tervezési időszak 10 évig tartott mind az építészeti, mind a kiállítási koncepciók tekintetében.

A „Találkozások" című új állandó kiállítás alapját hosszú kutatómunka és intenzív forrásanyag-használat adta. Ebbe a munkába több száz kutatót vontunk be, hogy hitelesen tudjuk elmagyarázni és bemutatni, hogyan éltek és élnek az emberek Észtországban az első telepesektől napjainkig. Az észt tudományos közösség számára az új állandó kiállítás a kortárs kreatív kutatási kommunikációt képviselte. Ebből kiindulva a kiállítás legfontosabb választott eszköze mind a tartalomfejlesztésben, mind a dizájnmegoldásokban a párbeszédes módszer. A párbeszéd nemcsak a kutatási területek forrásanyagai, hanem a különböző álláspontok között is zajlik. A kiállítás olyan részvételi lehetőségekkel lett kialakítva, amelyek jól jelzik, hogy a látogatók hogyan és miként segítettek a kiállítás létrehozásában, mit hoztak magukkal. A tárlat a mindennapi életet eredeti tárgyak, installációk, a kiállításhoz készített dokumentum- és játékfilmek, valamint egy digitális réteg, többek között nagy adatbázisok és a kutatási eredmények vizualizációi segítségével mutatja be.

A kiállításmegújítási koncepció részvételiséget hangsúlyozó megközelítése a múzeum által ma kínált összes többi szolgáltatással együtt működik. Az ENM egy kulturális komplexum. Nagy nyilvános közösségi tér, amelyben megtalálható többek között egy oktatási központ több tucat programmal, folklórközpont, konferencia-, film- és színházterem, valamint bel- és kültéri helyszínek.

Emellett pedig otthont ad a gyűjteményi raktáraknak, a könyvtárnak és a kutatószobáknak; továbbá az új restaurátorműhelyeknek, amelyek lehetővé teszik a kutatásra és az új restaurálási módszerek kikísérletezésére való összpontosítást.

Az ENM a kultúrát mint életmódot tanulmányozó és értelmező etnológiai kutatóközpont is. A kutatás és gyűjtés fő hangsúlya a 20. század második felének észt mindennapjaira, valamint az észt diaszpórára és a finnugor kultúrák audiovizuális, levéltári és tárgyi adataira helyeződik.

Az új épület megnyitása után évente 500 000 látogatót fogadtunk. Aztán jött a Covid–19. A részvételi múzeumi kontextus egész koncepcióját meg kellett változtatni, csakúgy, mint a világ összes múzeumában, és ma az ukrajnai háború miatti biztonságpolitikai válsággal is küszködünk. Még mindig zavaros idők közepette dolgozunk, és a következő 5 évre vonatkozó tervezés a jelenlegi válsághelyzetek miatt nehézségekbe ütközik. Az előadás néhány példát mutat be arra, hogy az ENM hogyan tudta leküzdeni ezeket a nehézségeket, és mik a céljaink a jövőre nézve.

Challenges of the new start. Re-launching the Estonian National Museum concept in the new building

The lecture will introduce the renewal process of the Estonian National Museum and the challenges we have faced after the opening as well as during the different crises that have developed in recent years worldwide.

The Estonian National Museum (ENM) is an institution founded in Tartu already in 1909. The first building created for the museum and meeting all the needs of a contemporary museum was opened in 2016. The planning period took 10 years for both architecture and exhibition concepts.

The new permanent exhibition "Encounters" is research and source material based and we involved hundreds of researchers in the process to explain how people have lived in Estonia from the first settlers to the nowadays. For the Estonian academic community, the new permanent exhibition represented contemporary creative research communication. But the exhibition's most important choice of both – in content development and design solutions – is the dialogical method. The

dialogue happens between source materials of research disciplines but also between different backgrounds and opinions. The exhibition is designed with participatory possibilities – where you can see, what visitors have brought to exhibitions themselves. Everyday life is explained through original artefacts, installations, documentary and fiction films produced for the exhibition and a digital layer, including large databases and visualizations of research results.

The exhibition renewal concept`s participatory approach works in combination with all the other services that the museum is offering today. ENM is a cultural complex. We have public activity areas, including an education centre with dozens of programs, a folk culture centre, conference, film and theatre hall, and in and outdoor areas. And it is also a home for collection depositories, library and researcher rooms; new conservation labs, concentrating on research and experimenting with new conservation methods.

ENM is also a centre of ethnological research recording, studying and interpreting culture as a way of life, taking into account its periodical, spatial and social diversity. The main emphasis of research and collecting is on Estonian everyday life in the second half of the 20th century as well as on the Estonian diaspora and audiovisual, archival and artifactual data from Finno-Ugric cultures.

We had 500 000 visitors annually after the opening of the new building. And then came Covid-19. The whole idea of participatory museum context had to be changed as in all the museums around the World and today we are struggling also with the security crisis due to the war in Ukraine. We are still in the midst of confusing times and the planning process for the next 5 years encounters difficulties due to the ongoing crises. The lecture will give some examples of how ENM has managed to overcome these difficulties and what are our aims for the future.

Dr Veronika Schleicher
Gyűjteményi főosztályvezető, Néprajzi Múzeum, Magyarország
Head of Collections Department, Museum of Ethnography, Hungary

Gyűjtemények válaszúton?

Az új épületek fordulópontot jelentenek a Néprajzi Múzeum életében. De vajon hogyan érinti ez a fordulat a gyűjteményeket? Mit jelent a múzeum gyűjteménye szempontjából az a gesztus, hogy a múzeum neve – sok európai etnológiai múzeuméval ellentétben – e megújulási folyamat hatására sem változott meg? A tradíció és megújulás feszültsége különösen élesen vetődik fel egy olyan intézmény esetében, amely speciális kétfókuszú gyűjteményi adottságai révén egyszerre kötődik a gyarmatosításban érintett európai országok etnológia múzeumaihoz és a sajátos közép-európai etnográfiai muzeológiai hagyományhoz. A gyűjtemények történetét és jövőjét érintő kritikai gondolkodás nem a költözés jelentette szükségszerű megújulás jegyében kezdődött. Ez a folyamat nagyjából 20 éve tart, és állomásait tudatos és spontán, az önreflexivitás szándékát tükröző vagy azt ösztönző és eredményező kiállítások, kutatások, publikációk jelzik. Érdemes föltenni a kérdést, vajon inkább probléma vagy inkább lehetőség-e, hogy a megújuló múzeumnak e pillanatban nincs elfogadott gyűjteményi stratégiája. A nyilvántartást, a digitalizálást, a kiállítási és kutatási stratégiát egyaránt érinti, hogy a gyűjteményi stratégia közép- és hosszú távon milyen irányt vesz majd. Az előadás ennek a dilemmának a részleteit kívánja összegezni.

Collections at a crossroads?

The new buildings represent a turning point in the life of the Museum of Ethnography. But how does this change affect the collections? What does it mean for the museum's collections that the name of the museum – unlike many European ethnological museums – has not changed in the course of this renewal process? The tension between tradition and renewal is particularly acute in the case of an institution whose special (two-tier) collections are linked both to the ethnological museums of

colonial European countries and to the particular ethnographic museological tradition of Central Europe. Critical reflection on the history and future of collections did not emerge in the context of the necessary renewal that the relocation implied. This process has been going on for roughly 20 years, and its stages are marked by conscious and spontaneous exhibitions, research and publications, which either intend or stimulate and result in self-reflexivity. Is it a problem or an opportunity that the renewing museum does not have a declared collection strategy at the moment? The direction that the collection strategy will take in the medium and long term affects the documentation, digitisation, exhibition and research strategy. This presentation aims to summarise the details of this dilemma.

Dr Zsuzsanna Szarvas
Projektvezető, Néprajzi Múzeum, Magyarország
Project leader, Museum of Ethnography, Hungary

Állandó és időszaki: A Néprajzi Múzeum kiállítási stratégiájának jellemzői

Az előadás az elkészült, illetve készülő állandó kiállítási elemek, tehát a jelen perspektívájából mutatja be azt az utat, amelyet a budapesti Néprajzi Múzeum bejárt az elmúlt 20 évben megvalósult kiállításaival. Nemcsak saját történetében, hanem európai kontextusban is megkísérli elhelyezni a létrejövő kiállításokat.

Az állandó kiállítás a Néprajzi Múzeum gyűjteményét helyezi középpontba, ezt a történeti örökséget értelmezi korszerű megközelítésben, reflexív módon. Nem nagy narratívában gondolkodik, felépítése és gondolati íve moduláris, magában foglal intézménytörténeti, definitív, módszertani és tematikus elemeket is. Ebben a szellemben szervesen kerülhet egymás mellé a magyar és nemzetközi anyag, a történeti és kortárs megközelítés.

Permanent and temporary: characteristics of the exhibition strategy at the Museum of Ethnography

The lecture presents the journey that the Museum of Ethnography in Budapest has taken over the past 20 years with its exhibitions, as seen from the present, i.e. from the perspective of the elements of the permanent exhibition that have been completed or are in the process of being completed. It attempts to position the new exhibitions not only in the history of the museum but also in a European context.

The permanent exhibition focuses on the collection of the Museum of Ethnography, interpreting this historical heritage in a contemporary and reflexive approach. It does not present a narrative, its structure and its conceptual logic are modular, incorporating various elements of institutional history, as well as definitive, methodological and thematic aspects. In this way, Hungarian and international objects, historical and contemporary approaches can be organically juxtaposed.

Prof. Dr Laura Van Broekhoven
Igazgató, Pitt Rivers Museum, Anglia
Director, Pitt Rivers Museum, UK

Az EMYA (Az Év Európai Múzeuma díj) 2022-es díjátadó konferenciáján Kenneth Hudson-díjjal ismerték el intézményi bátorságáért és szakmai integritásáért.
She was awarded the Kenneth Hudson Prize for Institutional Courage and Professional Integrity at the EMYA (European Museum of the Year Award) 2022 awards conference.

Régi terek, új jövőkép? A Pitt Rivers Múzeum megújítása a „radikális remény", a jóvátétel és a megbékélés jegyében

Az 1884-ben alapított, jellegzetes viktoriánus épületben található Pitt Rivers Múzeumot sokan szeretik, és műfajában a legjobbak között tartják számon. A múzeum ugyanakkor ellentmondásos hely is. Vajon képesek vagyunk az olyan múzeumokban, mint például a miénk, amelyek történelme mélyen a gyarmati múltban gyökerezik, úgy átalakítani gyakorlatunkat és irányelveinket, hogy a „radikális remény", a jóvátétel és a megbékélés terévé váljunk? 2016

óta dolgozunk a múzeum munkatársaival egy olyan átalakítási programon, amelynek célja, hogy újragondolja a Pitt Rivers forrás-közösségekkel való együttműködését, a dekolonizáció gyakorlatának a kulturális gondoskodásra és a közösségekkel való közös kurátori munkára építő gyakorlatát. Az előadás néhány kidolgozott program példáján mutatja be a változás irányait és felvázolja az elkövetkező évekre vonatkozó új stratégiánkat.

Old Spaces, New Futures? Becoming a Pitt Rivers Museum that centres radical hope, repair and reconciliation.

Founded in 1884, within a quintessential Victorian age building, the Pitt Rivers Museum is widely loved and regarded as one of the best of its kind. The Museum, however, are also a contested space. Can museums like ours, deeply steeped in coloniality, transform our practices and policies to become spaces for radical hope, repair and reconciliation? Since 2016, staff at the Museum have been implementing a programme of change that wants to reimagine how the Pitt Rivers Museum can work collaboratively with communities, developing a praxis of decoloniality that focuses on cultural care and co-curation. The talk will present some examples of programmes we have developed to carve out pathways for change and outline our new strategy for the years ahead.

Dr Gábor Veres
Általános főigazgató-helyettes, Néprajzi Múzeum, Magyarország
Deputy Director-General, Museum of Ethnography, Hungary

Újra lendületben. Megújuló ismeretközvetítés, közönségkapcsolatok, kommunikáció a Néprajzi Múzeumban

A múzeum 2017 év végén bezárta kapuit a Kossuth téri épületében. Ebben az esztendőben az intézmény még közel kilencvenezer látogatót fogadott kiállításain, és 13 700 fő vett részt 36 kiemelt múzeumi programján. A múzeumépületen kívül szervezett rendezvényeire további húszezer fő volt kíváncsi. A múzeumpedagógiai programok mintegy 80%-a az állandó kiállításhoz kapcsolódott, a

többi foglalkozás az időszaki tárlatok és egyéb komplex témák köré épült. Az év során szervezett 220 foglalkozáson több, mint ötezer diák vett rész. A bezárás előtt álló épületben a szükséges megújítás, például az állandó kiállításé már nem volt tervezhető, pedig ennek vonzereje meghatározó a múzeumok látogatószámában. Ennek ellenére az intézmény a fenti látogatói adatok alapján a hazai muzeális intézmények felsőházához tartozott költözésének megkezdése előtt. A városligeti új múzeumépület minden tekintetben más, 21. századi, modern közeget jelent. Az előadás azt mutatja be, hogyan készült az intézmény az új épület, új helyszín jelentette változásokra a látogatók vonatkozásában. Milyen arculattal, kínálattal várja négy és fél év elteltével fiatalabb és idősebb látogatóit a budapesti Néprajzi Múzeum.

On the move again. Renewed education, public relations and communication in the Museum of Ethnography

The museum closed its doors in Kossuth Square at the end of 2017. This year, the museum received nearly 90.000 exhibition visitors and 13.700 participants in 36 in-house events. A further 20,000 people attended its events outside the museum's building. Around 80% of the museum's educational programmes were related to the permanent exhibition, while the rest focused on temporary exhibitions and other complex themes. More than five thousand students took part in the 220 workshops organised during the year. The necessary renewal of the permanent exhibition could no longer be planned in a building that was about to be closed. Permanent exhibitions attract the majority of the visitors, and even with its dated permanent exhibition, the museum produced a significant number of visitors compared to other museums in Hungary. The new museum building in the City Park is in every respect a different, 21st century, modern facility. This presentation shows how the institution has prepared for the changes in visitor experience brought about by the new building and new location. How the Museum of Ethnography in Budapest, after four and a half years, is welcoming its younger and older visitors with a new visual identity and range of activities.

Dr Boris Wastiau
Főigazgató, Alimentarium, Svájc
Director-General, Alimentarium, Switzerland

Az Alimentarium stratégiai fejlesztése 2021+: egy tapasztalat – két platform, közönség- és közösségfejlesztés és a siker mérése

Az Alimentarium mindenki számára szórakoztató módon, kulturális kontextusba ágyazva segíti az ételek fontosságának megértését. Az Alimentarium mind a fizikai térben – a svájci Vevey városában –, mind az online térben, olyan meghatározó és magával ragadó tapasztalatot nyújt, ami saját véleményük kialakításában segíti a látogatókat, és lehetővé teszi az értelmezést, megosztást, tanulást és a tudatos választást. Fő gondolata, hogy tudatosítsa az élelmiszerek szerepét és egészségre, közösségekre, valamint az egész bolygóra gyakorolt hatását. Mindez megköveteli a látogatótól, hogy visszatekintsen a múltra, ugyanakkor a jövőbe is nézzen, és ezeken a tapasztalatokon keresztül vizsgálja meg a jelen mindennapjait. A múzeum tárt karokkal vár minden, a téma iránt érdeklődőt, azokat, akik aggodalommal gondolnak a jövő élelmezési kérdéseire, problémáira és akik képesek és szeretnének bekapcsolódni, cselekedni és változtatni. A múzeum fizikai valójában főleg a helyi és regionális közösséget célozza meg, míg a digitális platformon keresztül kapcsolatot teremt a globális közönséggel a világ bármely pontján. Az Alimentarium elsődleges célközönsége a gyerekek, családok és a fiatal felnőttek (18-24 évesek).

Alapvető célunk, hogy mint tudományos és kulturális központ minél több látogatóhoz és minél szélesebb körben érjünk el; új látogatókat vonjunk be, aktív részvételre, egyfajta közösségi tér kialakítására ösztönözzük őket. Munkánkat leginkább a játékosság jellemzi. Digitális programok keretében olyan komoly témákat feldolgozó játékokat nyújtunk, amelyek szórakoztató módon, szakértők közreműködésével segítenek minket abban, hogy ezek a témák elérjék és fejlesszék a fiatalabb közönséget. Ezekhez a célokhoz fontos, hogy partnerként bevonjunk közreműködőket (tudományos és kulturális intézményeket, influenszereket stb.), akik nemcsak a közönség bővítésében, de a tartalmak gazdagításában is sokat segítenek. Célunk egy olyan elkötelezett összetartó közösség kialakítása, amely az Alimentarium által tárgyalt témák

köré épül, és fő jellemzője a párbeszéd a közösség tagjai és az Alimentarium csapata között. Sikerünk a következő három célkitűzéssel mérhető: elérés, elkötelezettség, lojalitás.

Alimentarium's Strategic Evolution 2021+: one experience – two platforms, developing audiences, communities and measuring success

The Alimentarium encourages everyone, entertainingly, to understand the importance of food in its cultural and scientific context. By offering an engaging and coherent experience both on its physical platform – its museum in Vevey (Switzerland) – and on its digital platform, the Alimentarium provides everyone with the keys to enable their reflection, learning, sharing and conscious choices. Alimentarium's common thread is to understand the relevance of food for health, communities, and the planet. This requires us to project ourselves into tomorrow's world and to scrutinise our daily lives by shedding light on our past, among other things. Alimentarium is open to anyone who feels concerned about the issues of tomorrow's food and who is ready to take an interest, get involved and act. With its physical platform, Alimentarium addresses its local and regional public. Through its digital platform, it creates a relationship with a global audience. The Alimentarium offers experiences designed especially for children, families, and young adults (18-24 years old).

Our objectives are to be perceived as a scientific and cultural hub and attract new audiences; to become a community space that reaches new audiences connected to its active participants; to become a community hub and attract new audiences to participate. Our action is characterised among other things by the will to gamify our digital activities, develop the community and reach a younger audience in a fun way with serious games with the support of experts. We need to leverage partnerships with third parties (scientific and cultural institutions, influencers, etc.) to enrich content and increase the reach of actions to new audiences. Our ambition is to gather a committed community, united around the subjects carried by Alimentarium. The community is defined by a dialogue which involves interactions between community members and Alimentarium teams. Success is measured with three objectives: reach, engagement, and loyalty.

Robert Zydel
Főigazgató, Nemzeti Etnográfiai Múzeum, Lengyelország
Director-General, The National Museum of Ethnography, Poland

Múzeumi működés válságos időkben – régi problémák, új kihívások

Bár érdekes időket élünk, még mindig ugyanazokkal a régi problémákkal kell szembenéznünk. Segíthetnek-e a múzeumok ezek kezelésében? A háborúk, világjárványok és egyéb válságok nem újdonságok. Tanultunk-e valamit a múltbeli tapasztalatokból? A válasz nyilvánvaló, de ez nem szabad, hogy eltántorítson bennünket a kemény munkától. Hogyan segíthetünk az utánunk jövőknek elkerülni ugyanazokat a hibákat?

The museum at the time of crisis. Old problems, new challenges

Although we live in interesting times, we are still facing the same old problems. Can museums help us deal with them? Wars, pandemics, and other crises are nothing new. Have these past experiences taught us anything? The answer is obvious, but this shouldn't discourage us from working hard. How can we help those who will follow avoid the same mistakes?

JEGYZETEK – NOTES

JEGYZETEK – NOTES

TARTALOM – CONTENTS

Köszöntő – Welcome 1
Program – Programme 2
Dr Elina Anttila 9
Dr Leen Beyers 11
Ralf Čeplak Mencin 13
Dr André Delpuech 15
Dr Ann Follin 16
Dr Péter Granasztói 18
Dr Guido Gryseels 20
Dr Goranka Horjan 22
Dr Sanne Houby-Nielsen 24
Dr Lajos Kemecsi 26
Prof Dr Lars-Christian Koch 28
Léontine Meijer-van Mensch. 30
Dr Carolina Orsini. 31
Branislav Panis & Radovan Sýkora. 32
Prof Dr Barbara Plankensteiner. 34
Dr Kertu Saks. 35
Dr Veronika Schleicher. 38
Dr Zsuzsanna Szarvas. 39
Prof Dr Laura Van Broekhoven. 40
Dr Gábor Veres. 41
Dr Boris Wastiau. 43
Robert Zydel. 45

What's Up?! EthnoConference

Szerzők // Authors:
Dr. Elina Anttila; Dr. Leen Beyers; Ralf Čeplak Mencin; Dr. André Delpuech; Dr. Ann Follin;
Dr. Granasztói Péter; Dr. Guido Gryseels; Dr. Goranka Horjan;
Dr. Sanne Houby-Nielsen; Dr. Kemecsi Lajos; Prof Dr. Lars-Christian Koch;
Léontine Meijer-van Mensch; Dr. Carolina Orsini; Dr. Loretta Paderni; Branislav Panis;
Prof Dr. Barbara Plankensteiner; Dr. Kertu Saks; Dr. Schleicher Veronika;
Radovan Sýkora; Dr. Szarvas Zsuzsanna; Prof Dr. Laura Van Broekhoven;
Dr. Veres Gábor; Dr. Boris Wastiau; Robert Zydel

Felelős szerkesztő // Chief Editor:
Dr. Veres Gábor

A szerkesztő munkatársai // Editors:
Bazsó Borka; Berényi Marianna; Danó Orsolya; Dr. Szarvas Zsuzsanna;
Szentirmai Dóra; Tihanyi Anna

A kiadványt tervezte és tördelte // Cover and Layout work:
Bazsó Gábor

Fordító // Translation:
Bazsó Borka, Tihanyi Anna

Felelős kiadó // Publisher:
Dr. Kemecsi Lajos,
a Néprajzi Múzeum Igazgatója // Director-General of the Museum of Ethnography

Cím // Address:
1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 12.
Telefon // Telephone n°: +36 70 465 4060
E-mail // e-mail address: info@neprajz.hu
neprajz.hu

ISBN 978-615-5682-21-6